

Universitatea “Dunărea de Jos” din Galați
Facultatea de Istorie, Filosofie și Teologie
Departamentul de Teologie
Str. Domnească nr. 111, 800201, GALAȚI, ROMÂNIA
 Tel.: (+4) 0336 13 01 94; Fax: (+4) 0236 47 21 01
 E-mail: secretar.ift@ugal.ro, Webpage: www.fift.ugal.ro

FIȘA DISCIPLINEI:
ISTORIA ARTEI UNIVERSALE ȘI ROMÂNEȘTI (I)

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	UNIVERSITATEA „DUNĂREA DE JOS” - GALAȚI
1.2 Facultatea	ISTORIE, FILOSOFIE ȘI TEOLOGIE
1.3 Departamentul	TEOLOGIE
1.4 Domeniul de studii	ARTE VIZUALE
1.5 Ciclul de studii	LICENȚĂ
1.6 Programul de studii/Calificarea	ARTĂ SACRĂ Ocupații conform COR: Artist plastic – 265102; Pictor – 265106; Restaurator tablouri – 265110; Art director – 216609; Evaluator bunuri culturale – 241267; Restaurator de opere de artă și monumente istorice (studii superioare) – 262104.

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	ISTORA ARTEI UNIVERSALE ȘI ROMÂNEȘTI						
2.2 Titularul activităților de curs							
2.3 Titularul activităților de seminar							
2.4 Anul de studiu	II	2.5 Semestrul	I	2.6 Tipul de evaluare	E	2.7 Regimul disciplinei	OB

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	2	din care: 3.2 curs	1	3.3 seminar/laborator	1
3.4 Total ore din planul de învățământ	28	din care: 3.5 curs	14	3.6 seminar/laborator	14
Distribuția fondului de timp					
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					60
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					15
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					20
Tutoriat					10
Examinări					4
Alte activități (eparhiale: misionar-educăționale, științifice)					10
3.7 Total ore studiu individual	119				
3.9 Total ore pe semestru	147				
3.10 Numărul de credite	3				

4. Preconđii (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	•
4.2 de competențe	• un nivel de comunicare adecvat și un limbaj teologic (de specialitate) minimal

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	<ul style="list-style-type: none">Sală de curs, dotată cu videoproiector și tablă. Filme documentare. Albume.
5.2. de desfășurare a seminarului/laboratorului	<ul style="list-style-type: none">Se țin seminarii în sălile din incinta Facultății de Istorie, Filozofie și Teologie și în laboratoarele Muzeului Istoriei, Culturii și Spiritualității Creștine de la Dunărea de Jos, al Arhiepiscopiei Dunării de Jos.

6. Competențele specifice acumulate

Competențe Profesionale	<ol style="list-style-type: none">Elaborează propuneri de proiecte artistice.Creează schițe.Adună materiale de referință pentru opera de artă.Analizează textele care urmează să fie ilustrate.Stabilește compoziția imaginii.Adaptează conceptul artistic la locație.Concepe elemente vizuale.Utilizează material artistic pentru desen.Creează opere de artă.Discută pe marginea operelor de artă.Oferă consiliere în materie de conservare.Evaluează proceduri de restaurare.
Competențe transversale	<ol style="list-style-type: none">Se exprimă într-un mod creativ.Este atent la detalii.Apreciază diversitatea expresiilor culturale și artistice.

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor specifice acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	<ul style="list-style-type: none">Cunoașterea (teoretic și vizual) a celor mai frumoase opere de artă universală (în general), creștină (în special) și bisericească românească (în particular) și conștientizarea valorii spiritual-patrimoniale a acestora, în contextul lumii decadente în care trăim.
7.2 Obiectivele specifice	<ul style="list-style-type: none">Fundamentarea istorică: studiul fenomenologiei artei umanității, diacronic și sincronFundamentarea doctrinară: arta creștină sacră - inspirată și fundamentată pe argumentul scripturistic și percepută ca tezaur patrimonial ortodox, cu deschidere spre universalitate și cu specific zonal;Contextualizarea: arta bisericească românească și arta profană, europeană și universală - puncte de convergență și elemente divergente.Simbolizarea: arta creștină, creatoare valori patrimoniale de referință, care sintetizează și reliefează dogmele credinței ortodoxe. Artă creștină (bisericească românească, în particular) - limbaj universal și peren.

8. Conținuturi

8. 1 Curs	Metode de predare	Observații
1. Introducere în studiul disciplinei “Istoria artei universale și românești”: - definirea termenilor; - obiectivele disciplinei; - periodizări; - repere bibliografice.	prelegerea, studiul izvoarelor.	Se stabilesc principiile de lucru și exigențele cursului. Se prezintă principalele enciclopedii, dicționare și alte surse bibliografice de bază, la temă. TIMP AFECTAT: 1 ORĂ
2. Arta în preistoria umanității : paleolitic, neolitic, epocile bronzului și fierului (30.000- începutul erei creștine)	Prelegerea, Explicația, Exemplificare - albume de artă.	Lectura unor texte, la temă. TIMP AFECTAT: 1 ORĂ
3. Arta egipteană (4.000-cca 1.000 î.H.)	Prelegerea, Explicația, exemplificare – albume de artă.	Se prezintă principalele surse științifice și bibliografice, la temă. TIMP AFECTAT: 1 ORĂ
4. Arta greacă (sec. XI-III î. H.)	Prelegerea, Explicația, exemplificare – albume de artă.	Se prezintă principalele surse științifice și bibliografice, la temă. TIMP AFECTAT: 1 ORĂ
5. Arta romană (753 a.u.q.- sec. III d.H.)	Prelegerea, Explicația, exemplificare – albume de artă.	Se prezintă principalele surse științifice și bibliografice, la temă. TIMP AFECTAT: 1 ORĂ
6. Arta în Asia: India, China, Japonia (2.500 î. H. – sec- XIII d. H)	Prelegerea, Explicația, exemplificare – albume de artă.	Se prezintă principalele surse științifice și bibliografice, la temă. TIMP AFECTAT: 1 ORĂ
7. Arta paleocreștină (sec. I-III d. H.) Arta bizantină (I) (sec- VI-IX)	Prelegerea, Explicația, exemplificare – albume de artă.	Se prezintă principalele surse științifice și bibliografice, la temă. Lectură patristică. TIMP AFECTAT: 1 ORĂ
8. Arta bizantină (II) (sec. IX-XV)	Prelegerea, Explicația, exemplificare – albume de artă.	Se prezintă principalele surse științifice și bibliografice, la temă. TIMP AFECTAT: 1 ORĂ
9. Arta mezo-americană precolumbiană (sec. X î. H- sec.X d. H)	Prelegerea, Explicația, exemplificare – albume de artă.	Se prezintă principalele surse științifice și bibliografice, la temă. TIMP AFECTAT: 1 ORĂ
10. Arta gotică	Prelegerea, Explicația, exemplificare – albume de artă.	Se prezintă principalele surse științifice și bibliografice, la temă. TIMP AFECTAT: 1 ORĂ
11. Arta Renașterii (I) (Italia, sec. XV-XVI, d.H.)	Prelegerea, Explicația, exemplificare – albume de artă.	Se prezintă principalele surse științifice și bibliografice, la temă. TIMP AFECTAT: 1 ORĂ
12. Arta Renașterii (II) (Germania și Țările de Jos, sec. XVI d. H.)	Prelegerea, Explicația, exemplificare – albume	Se prezintă principalele surse științifice și bibliografice, la temă.

	de artă.	TIMP AFECTAT: 1 ORĂ
13. Artă barocă. Iluminismul (sec. XVII-XVIII d. H.)	Prelegerea, Explicația, exemplificare – albume de artă.	Se prezintă principalele surse științifice și bibliografice, la temă. TIMP AFECTAT: 1 ORĂ
14. Curente în artă, în secolele XIX-XX: neoclasicism, romantism, realism, impresionism, simbolism. Artă secolului XX.	Prelegerea, Explicația, exemplificare – albume de artă.	Se prezintă principalele surse științifice și bibliografice, la temă. TIMP AFECTAT: 1 ORĂ

Bibliografie:

I. Enciclopedii. Dicționare.

Cios, Irina, „Dicționar de artă”, Editura Meridiane, București, 1995;

Châtelet, Albert; Groslier, Bernardt Philippe, *Larousse. Istoria artei.*, Editura Univers enciclopedic, București, 2006;

Farthing, Stephen și colaboratorii, *Istoria artei de la pictura rupestră la artă urbană*, Editura Rao, București, 2011;

Florea, Vasile și Szekely, Gheorghe, *Mică enciclopedie de artă universală, de la origini, până la anul 1950*, Editura Ars Mundi, București – Chișinău, 2001;

Florea, Vasile, *Istoria artei românești*, Editura Litera Internațional, București-Chișinău, 2007;

Gombrich, Ernst H., *Istoria artei*, Editura Art, București, 2016;

Grünfeld, Iosif, „Dicționar de artă”, Editura Eurostampa, Timișoara, 2002;

Lazarev, Viktor, *Istoria picturii bizantine* (3 vol.), Editura Meridiane, București, 1980;

Ștefănescu, I.D., *Evoluția picturii religioase în Bucovina și Moldova. De la origini, până în secolul al XIX-lea*, Editura Paul Geuthner, 1928;

Ștefănescu, I.D., *Iconografia artei bizantine și a picturii feudale românești*, Editura Meridiane, București, 1973;

Vătășianu, Virgil, *Istoria artei moderne*, vol. I („Epoca Medie”), Editura Didactică și Pedagogică, București, 1967.

II. Lucrări în volum, cu caracter general :

Bréhier, Louis, *Les basiliques chrétiennes*, Paris, 1907 ;

Dickins, Rosie și Griffith, Marie, *Introducere în artă*, Editura Enciclopedia Rao, București, 2004;

Diehl, Charles, *L'art chrétien primitif et l'art byzantin*, Paris – Bruxelles, 1936;

Mango, C, *L'architecture byzantine*, Paris, 1993;

Năsturel, Petre, *Le Mont Athos et les Roumains. Recherches sur leurs relations du milieu du XIV – ème siècle à 1654*, Institutum Studiorum Orientalium, Roma, 1986;

Runciman, Steven, *La civilization byzantine (330-1453)*, Payot - Paris, 1934;

Teodorescu, acad. Răzvan, *Bizanț, Balcani, Occident la începuturile culturii medievale românești (secolele X-XIV)*, Editura Academiei Române, București, 1974.

III. Lucrări fundamentale, în volum :

Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, *Învățătura ortodoxă despre Sfintele Icoane*, Editura Basilica, București, 2017.

Dumitrescu, Sorin, *Chivotele lui Petru Rareș și modelul lor ceresc. O investigație artistică a bisericilor-chivot din nordul Moldovei, întreprinsă de Sorin Dumitrescu*, Editura Anastasia, București, 2001;

Dumitrescu, Sorin, *Noi și icoana. 31 + 1 iconologii pentru învățarea icoanei*, Editura Fundației Anastasia, București, 2010;

Evdokimov, Paul, *Arta icoanei, o teologie a frumuseții*, Editura Meridiane, București, 1992;

Grabar, André, *La peinture byzantine*, Geneva, 1953;

Grabar, André, *Le premier art chrétien (200-395)*, Paris, 1966;

Grabar, André, *Iconoclasmul bizantin: dosarul arheologic*, București, 1991;

Greco, Vasile, *Cărți de pictură bisericească bizantină*, Cernăuți, 1936;

Mondzain, Marie-Jose, *Imagine, icoană, iconomie. Sursele bizantine ale imaginarii contemporane*, Editura Sofia, București, 2009;

Ozolin, Nikolai, *Chipul lui Dumnezeu, chipul omului. Studii de iconologie și arhitectură bisericească*, Editura Anastasia, București, 1998, p. 170;

Ozolin, Nikolai, *Iconografia ortodoxă a Cincizecimii*, Editura Patmos, Cluj Napoca, 2002;

Palade, Mihaela, *O posibilă Erminie arhitecturală. Alcătuirea bisericilor din spațiul ortodox*, Editura Sofia, București, 2004;

Palade, Mihaela, *Iconoclasmul în actualitate. De la "moartea lui Dumnezeu", la moartea artei*, Editura Sofia, București, 2005;

Robu, arhid. Anastasie, *Erminia ca izvor istoric (teză de doctorat)*, Cluj Napoca, 2013;

IV. Studii și articole:

Greco, Vasile, *Erminii de pictură bizantină*, în rev. "Candela" (Cernăuți) – colecția din anii IL – LI - LII (1939-1941, și 1942).

Greco, Vasile, *Cărți de pictură bisericească bizantină*, în rev. "Candela" (Cernăuți) XLIII (1932), pp. 105-137.

Necula, pr. prof. dr. Nicolae, *Simbolismul locașului de cult în opera liturgică a Sfântului Simeon, arhiepiscopul Tesalonicului (sec.XV)*, în rev. „Glasul Bisericii“, XLII (1983), nr. 9-12;

Săndulescu Verna, Constantin, *Manualele de iconografie ale vechilor zugrăvi*, în rev. "Îngerul" (Buzău), IX (1937), nr. 4-5, pp. 173-180;

Stoicescu, Nicolae, *Cum se zugrăveau bisericile în secolul al XVIII-lea și în prima jumătate a secolului al XIX-lea*, în rev. "Mitropolia Olteniei", XIX (1967), nr. 5-6, pp. 408-429;

8.2 Seminar / laborator	Metode de predare	Observații
1. Se prezintă principalele dicționare, enciclopedii, albume de artă și alte surse bibliografice de bază, la temă.	prezentare, explicație;	TIMP AFECTAT: 1 ORĂ
2. Arta în preistoria umanității : analize pe planșe.	prezentare, explicație; proiecție de filme documentare	TIMP AFECTAT: 1 ORĂ
3. Arta egipteană: prospecție în misterul piramidelor. Exerciții de scriere hieroglifică.	prezentare, explicație; lucrul cu Dicționare de artă și Enciclopedii; proiecție de imagini;	TIMP AFECTAT: 1 ORĂ

4. Artă greacă: analiza artistică a sculpturii “Venus din Milo”.	prezentare, prelegere proiecție filme documentare	TIMP AFECTAT: 1 ORĂ
5. Artă romană: chipul bărbatului roman , în artă antică a bustului și în monetărie.	prezentare, explicații; descindere pe un șantier de pictură, la o biserică ce se pictează în tehnica „fresco”	TIMP AFECTAT: 1 ORĂ
6. Artă în Asia: motive antropomorfe, zoomorfe și fitomorfe în ceramica chinezească din timpul marilor dinastii Qin, Han și Long.	prezentare, explicații, lectură din literatura patristică, la temă	TIMP AFECTAT: 1 ORĂ
7. Artă paleocreștină. Studiul frescelor din catacombele romane (proiecție, analiză).	prezentare, explicații, vizită pe un șantier de pictură – dialog cu un iconar profesionist	TIMP AFECTAT: 1 ORĂ
8. Artă bizantină: mozaicurile de la Ravenna și Veneția (proiecție, analiză)	prezentare, explicații, lectură din literatura patristică, la temă	Proiecție de fotografie. TIMP AFECTAT: 1 ORĂ
9. Artă mezo-americană precolumbiană: mistere ale templelor incașe și mayașe.	prezentare, explicații, lectură din literatura patristică, la temă	Întocmire de fișe de lectură TIMP AFECTAT: 1 ORĂ
10. Artă gotică: catedrala.	prezentare, explicații, lectură din literatura patristică, la temă	Întocmire de fișe de lectură TIMP AFECTAT: 1 ORĂ
11. Artă Renașterii (I): studiu pe tablouri de: Leonardo da Vinci, Michelangelo și Rafael.	prezentare, explicații, lectură din literatura patristică, la temă	Întocmire de fișe de lectură TIMP AFECTAT: 1 ORĂ
12. Artă Renașterii (II) : arhitectura nordică.	prezentare, explicații, lectură din literatura patristică, la temă	Întocmire de fișe de lectură TIMP AFECTAT: 1 ORĂ
13. Iluminismul și influențele sale asupra gândirii umanității.	prezentare, explicații, comparație cu celelate zone artistice ortodoxe;	TIMP AFECTAT: 1 ORĂ
14. Tendințe în artă secolului XX. Abstracționismul. Artă urbană de astăzi. Neo(pseudo)artele și „estetica urâtului”.	prezentare, explicații, comparație cu celelate zone artistice ortodoxe;	TIMP AFECTAT: 1 ORĂ
Bibliografie: - titlurile indicate mai sus, la curs; <i>Albume de artă;</i> <i>Colecții de foto și artă;</i> <i>Filme documentare.</i>		

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

- Prezentul conținut al disciplinei „Istoria artei universale și românești” este elaborat conform Programei analitice aprobate prin Hotărârea nr. 3134 /2015 a Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române și în consonanță cu ceea ce se predă – la această disciplină – la celelalte Facultăți de Teologie Ortodoxă din Patriarhia Română
- Absolvenții vor putea: a. să înțeleagă sensul spiritual al culturii universale; b. să identifice etapele culturii umanității, cât și stilurile artelor, în dezvoltarea lor cronologică în istorie; c. identifice și să integreze cultura și artă creștină ortodoxă românească, în artă sacră universală ; d. cunoască operele reprezentative de artă

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	a. Științifice: Gradul de însușire și corectitudinea cunoștințelor; Asimilarea și utilizarea limbajului de specialitate	Verificare	65 %
	b. Atitudinale: Modul de implicare la curs, interesul pentru studiu, practica liturgică.		
10.5 Seminar/laborator	Implicarea activă în procesul de seminarizare	Referat; Fișe tematice.	35 %
	Capacitatea de a opera cu noțiunile / definițiile doctrinare / datele științifice dobândite la curs.		
10.6 Standard minim de performanță:			
<ul style="list-style-type: none"> • Cunoașterea elementelor de teorie pentru aplicarea acestora în activitatea ulterioară. • Participarea la 8 cursuri și 8 seminarii. 			